

Saara Hyrkkö vihr ym.

Kirjallinen kysymys karjalankielisten karjalaisten kielellisten oikeuksien vahvistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu, että Suomeen laaditaan kielipoliittinen ohjelma, jossa otetaan kansalliskielten lisäksi huomioon muut kielet, erityisesti saamen kielet, romanikieli, karjalan kieli ja viittomakielet. Ohjelman tavoitteena on vastata eri kieliryhmiä koskeviin haasteisiin, kuten kielen elinvoimaisuuteen, kielellisten oikeuksien toteutumiseen ja kielten käytönmahdollisuuksiin.

Karjalankielisiä arvioidaan olevan Suomessa noin 11 000 puhujaa. Lisäksi tuhannet ymmärtävät tai puhuvat sitä vähän. Karjalan kieli määritettiin vuonna 2009 yhdeksi ei-alueelliseksi vähemmistökieleksi presidentin asetuksella. Määritelmä ei kuitenkaan turvaa karjalankielisten oikeuksia, koska Suomen lainsäädäntö ei tunnista termiä "vähemmistökieli". Karjalankielisiä ei erikseen mainita perustuslain 17 §:ssä, jossa säädetään oikeudesta oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen ja tukemiseen. Karjalan kielen asemasta ei säädetä erikseen muissakaan laeissa.

Karjalan kielen ja karjalaisen kulttuurin asema sekä kieltä puhuvien oikeuksien edistäminen ovat jääneet muun kielipolitiikan jalkoihin. Kielen elvytystoimet ovat olleet lähinnä käynnistettyjä hankkeita karjalankielisten aloitteesta. Lisäksi karjalan kielellä ei ole asiantuntijoita ja kielen puhujista koostuvaa virallista toimielintä, joka huolehtisi karjalan kielen ja karjalaisen kulttuurin elvytyksestä Suomessa.

Karjalan kielen aseman vahvistamiseksi ja kieltä puhuvien oikeuksien turvaamiseksi on toimittava ennen kuin uhanalainen karjalan kieli häviää maastamme. Kielipoliittisella ohjelmalla ja sitä laativalla työryhmällä on erinomainen paikka ottaa huomioon karjalan kielen heikko asema ja toimia aseman parantamiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy varmistaakseen, että karjalankielisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet tulevat turvatuiksi lainsäädännössä tavalla, joka mahdollistaa pitkäjänteisen elvytystyön karjalan kielen ja karjalaisen kulttuurin suojaamiseksi ja kehittämiseksi?

Kirjallinen kysymys KK 309/2021 vp

Helsingissä 11.5.2021

Saara Hyrkkö vihr
Mirka Soinikoski vihr
Iiris Suomela vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Satu Hassi vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Hanna Holopainen vihr
Tiina Elo vihr